

Justitiedepartementet

Brottsförebyggande rådet

Box 1386

111 93 Stockholm

Utvärdering av 2010 års straffmättningsreform

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att utföra en utvärdering av de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2010 och som omfattas av regeringens proposition 2009/10:147, Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m.

Syftet med utvärderingen är att följa upp om reformen fått avsedd effekt, bl.a. när det gäller straffnivåerna för allvarliga våldsbrott.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 15 mars 2014.

Bakgrund

Den 1 juli 2010 genomfördes en reform om straffmätning som syftade till att skärpa straffen för allvarliga våldsbrott och grovt vållande till annans död, att öka spännvidden mellan straffen för brott i allmänhet och att skärpa straffen vid återfall i brott.

För allvarliga våldsbrott, dvs. uppsåtliga brott mot liv, hälsa eller trygghet till person vars straffvärde motsvarar sex månaders fängelse eller mer, syftade reformen till en generell straffskärpning genom att det i den grundläggande bestämmelsen om straffvärde angavs att det särskilt ska beaktas om gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person. Vidare höjdes minimistraffen för de allvarligaste fallen av grov misshandel samt för grov utpressning och grovt vållande till annans död.

Straffskärpningarna för de allvarliga våldsbrotten motiverades av att samhällsutvecklingen sedd över en längre tid inneburit att dessa brott måste ses som betydligt allvarligare än tidigare och som mer klandervärda än vissa andra brottstyper. Även om den strängare synen på allvarliga våldsbrott delvis hade kommit till uttryck genom andra lagstiftningsåtgärder och en ändrad straffmätningsspraxis, återspeglades en generellt strängare syn på de allvarliga våldsbrotten inte i domstolarnas praxis. Därför ansåg regeringen att det behövdes ytterligare lagstiftningsåtgärder för att höja straffnivån för sådana brott. För de allvarligaste fallen av grov misshandel och grov utpressning ansåg regeringen dessutom att straffnivån behövde höjas ytterligare genom straffskaleändringar. Motsvarande gällde för grovt vållande till annans död. Vidare gavs försvårande och förmildrande omständigheter ett ökat genomslag vid straffvärdebedömningen av brott i allmänhet. Slutligen förtydligades att återfall i brott som utgångspunkt ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmande av straff.

Skälen för regeringens beslut

2010 års reform om straffmätning syftade till att skärpa straffen generellt för allvarliga våldsbrott och till ytterligare skärpningar för vissa särskilda brottstyper och följaktligen till att åstadkomma en höjd straffnivå för sådana brott. Reformen hade också till syfte att åstadkomma en ökad spännvidd vid straffvärdebedömningen av brott i allmänhet, bl.a. genom att utrymmet att beakta försvårande och förmildrande omständigheter vidgades. Slutligen åsyftades att förtydliga återfallets betydelse vid straffmätningen av brott i allmänhet.

Avsikten med reformen var alltså särskilt att åstadkomma kraftiga höjningar av straffen för allvarliga våldsbrott. Den har nu varit i kraft en tid. Enligt regeringen är det därför angeläget att genomföra en utvärdering av reformen för att följa upp om den fått avsett genomslag i domstolarnas praxis.

Närmare om uppdraget

Brå:s uppdrag är att utvärdera om syftet med 2010 års reform om straffmätning har uppnåtts och om avsedda straffskärpningar åstadkommit. Brå ska alltså undersöka om och i vilken mån reformen har inneburit *att* straffnivåerna för allvarliga våldsbrott samt för grovt vållande till annans död har skärpts, *att* en ökad spännvidd vid straffvärdebedömningen av brott i allmänhet har åstadkommit samt *att* återfall beaktas i skärpande riktning vid straffmätningen av brott i allmänhet.

Utvärderingen ska innehålla en jämförelse av domstolarnas straffmättningspraxis för jämförbara brott under en tillräcklig period före och efter reformens ikraftträdande.

På regeringens vägnar

Beatrice Ask

Jeanette Auletta Lund

Kopia till

Rikspolisstyrelsen
Åklagarmyndigheten
Domstolsverket
Kriminalvården
Statens institutionsstyrelse
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten